

אוסמוזה באצה אודוגוניום

אודוגוניום היא אצה חוטית ירוקה הנפוצה בארץ במקווי מים מתוקים¹.
חוקרים הסתכלו מבעד למיקרוסקופ באצה ששהתה במים ולאחר מכן הועברה לתמיסת
סוכרוז שריכוזה 1M.

צפו [בסרטון](#) שהכינו החוקרים והשיבו על שאלות 1 – 4.
שימו לב: בתשובותיכם לכל אחת מהשאלות 1-3 יש לכלול **לפחות** אחד מהמושגים האלה:
היפרטוני, היפוטוני, איזוטוני, פלסמוליזה, דהפלסמוליזה.

שאלה 1

- א. בדקה 0:12 העבירו אצה ממי ברז לתמיסת סוכרוז 1M.
צפו בדקות 0:12 – 0:34 שבסרטון.
תארו והסבירו את שהתרחש בתאי האצה בדקות אלו.
לידיעתכם: סוכרוז אינו עובר בדיפוזיה את קרומי התאים.
ב. התבוננו בדקה 0:30 שבסרטון וראו כי חלק מהקרומים של תאי האצה מנותקים
מדפנות התאים.
במרווח שנוצר בין הקרומים לדפנות יש נוזל. מהו אותו נוזל?

שאלה 2

- בסרטון, בדקה 0:12 הכניסו את האצה לתמיסת סוכרוז.
התבססו על התוצאות שבסרטון ותארו את התוצאות הצפויות אם יכניסו את האצה
לתמיסות אחרות (תמיסה I, תמיסה II, תמיסה III).
הסבירו מדוע יתקבלו תוצאות אלו.
תמיסה I: תמיסת חומר A שאינו מסיס בשומנים. ריכוז התמיסה 1M.
תמיסה II: תמיסת חומר B שעובר בקלות את קרומי התאים. ריכוז התמיסה 1M.
תמיסה III: תמיסת סוכרוז שריכוזה 0.5M.

¹ מים מתוקים, הם מים שיש בהם כמות קטנה של מלחים מומסים

שאלה 3

צפו בסרטון בדקות 0:35 – סיום הסרטון.

- א. האם ריכוז המים בתאי האצה גדל או קטן מרגע שהוכנסה האצה למים המזוקקים?
ב. האם צפוי שלאחר זמן תאי האצה יתפוצצו? נמקו.

שאלה 4

כל אחד מהסעיפים I - VI סמנו: נכון / לא נכון / לא ניתן לקבוע.
הסבירו בחירתכם. אם המידע במשפט שגוי יש לתקן אותו.

- I. בתהליך אוסמוזה מים עוברים מתמיסה שריכוז המומסים בה נמוך לתמיסה שריכוז המומסים בה גבוה.
- II. כשאצה חוטית מוכנסת למים, כמות המים שתיכנס לתאי האצה מוגבלת.
- III. בדקות 0:12 – 0:34 שבסרטון מים יוצאים מהתאים כי ריכוז הסוכרוז בתמיסה החיצונית גבוה מריכוזו בתוך התאים.
- IV. טמפרטורה אינה משפיעה על קצב אוסמוזה.
- V. כאשר התמיסה בתוך תאי האצה היא איזוטונית לתמיסה שמחוץ לתאים תיפסק תנועת החלקיקים מהתאים ואליהם.
- VI. מעבר מים באוסמוזה מתמיסה מהולה לתמיסה מרוכזת מתבצע כדי להשוות ריכוזים.